

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Октябрың 41 чыл юнга уткуштур
(1 арын).
Күрүнеге тараа белеткээриниң планын колхоз, совхоз бүртүз долдуру күөседир (1 арын).
Чаа автомобильдер (2 арын).
Сибиряң дээр колхозтарының болгаш совхозтарының дугайында ном (2 арын).
Н. Конгар.—Бездә ажал-агый тазалам

биле район инспекцияның ажылы (2 арын).
Г. Нимей.—Болжоста тудугна шынары бедон (2 арын).
Ф. Иленов.—Октябрь байырамынга уткуштур (3 арын).
С. Телгер-оол.—Ажыл-агыйжы аяк удурулганың уркуктары (3 арын).
Редакцияга чагаалар (3 арын).
В. Нуренев.—Достамаал комиссия

болгаш хоорай Советияң күөсому (3 арын).
Кызылтың эперетиказының көзүлдөни (4 арын).
Тайваның АКШ көзүлдөни-биле ажалар деп турар (4 арын).
М. Памышин.—Атомдуң энергияны тайбын сорулгага ажылгаар таламы-биле ийги делегер конференциясы (4 арын).
А. Мыргыс.—КИНО: «Чадар-тегерчилик өгөни» (4 арын).

ШЫН

Совет эвилелиниң коммунисттик партиязының тыва область болгаш кызыл хоорай комитеттериниң, ажылчы чоннар депутаттарының область болгаш кызыл хоорай советтериниң органы

Көдээ клуб эргелекчизи
Хомушку Отугаш

Сиген бригадынга, хову турлааңга азы сүт-баран фермазынга му-шоордуг бөлүк аныяктары бо-ла көрүп каап болур.
— Бистик артистериңис келген мышкам!—дижиң, оларны колхозчулар уауг өөрүшү-биле уткуп алырлар.
Ол болза, Барың-Хемчик районунун «Большевик» колхозунда агиткультбригадының аяржыкчизи. Оң уду-турчүзү — көдээ клубтун эргелекчизи Хомушку Отугаш. Ол клубта ажылдап турары, таңчы, му-шык болгаш шыл балгычтарының аяржыкчиси — 48 комсомолчулар болгаш аныяктар. Балгычтарының ажылын уду-турчу-биле клубтун активчileriни

Магга чен белеткелниң үзүнде уран-чүтү болгучү үш кезек черлерде ажылдап турган бригадаларга беш катан, а колхоз төвүнге бир катан концерт көргүскөн. Програмада азы-бүрү кыска номерлер кирген болгаш оң баштай колхозта партия организациязы-биле дугу-рутуп, чугаалажып алган. Програма-да колдуңда-ла чаа ырлар болгаш ажалга чагааларны көчүрүп келүүшүр болгаш бичиң көрү-сүтүрлер кирген. Дүжүт ажаап алышымының үзүнде уран-чүтү болгучү чык кылдынган програма ёзугаар ажылдамыштан, шанда ажылдап турар колхозчу-ларга дузалажып турар. Клубта кино-механик эш Буднова

мооп мурнунга багай ажылдап турган болза, ан сиген бригадаларыңа, фермазларга барып, киноларын үргүлчү көргүзүп турар аларган. Ылангыч оң дузалажымы Окчаа эки ажылдап турар. Клубта колхозтун перспективтиң планын болгаш колхозтун чедикшиңерин көргүскөн диаграммаларың чараш-чүтүрүчүлүк, өсүшү черде аскаң.

Коммунисттик партияның болгаш Совет чакытың салгач сорулгаларың амгыларга чедикшиңиниң боттандырыңга чөнүу хаара тудар херекке культура ажылдакчыларыңың ролю биче өнес.

Шал оо ажылды эки күөсүдүр-шөлдө ажылдап турар колхозчулар-биле кады ажылдап, чурттап тур-гаш ам эки түңсөдү чедип ап бол-дур деп чүвени дуржулгандан били-дим—деп, эш Отугаш чугаалап өрар. Ол болуңуң ажылын мыңзар кы-зыл-даа турар.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Культура чырдымышкы албан черлериниң Бүгү-россий көрдүдөниге үдегерлиг киржир дөш клубтун кышкы белеткелни кыска хуусада эки шынарлыг дооскан. Клубтун кышкы оңдор мыкы бүртүк-биле белеткелтинген болгаш клуб чанында сөөртүп алдынган. Бөрүдөдө бирги чер дөш Хомушку Отугаш активтиң дузаны-биле көдээ клубту колхозчуларың дымганчы чериниң оңа мыкы, көдөниң ажылыңчилериниң ортуңга культура-массалыг ажылырың чорудар тала-зы-биле оң партия организациаңы-ның кол даярчы чери кымдыр тур-гузуп шыдаар дээрине чигиниң турбас.

Булбортта хову турмазларыңга келтең, концерт үндүрериниң мурчуу чарымында ийикпе, азы кажаны-ла бир хостуг шакта Отугаш кан-дың-ла бир темага бесөда кыла бээр: «Маадың продуктунуң канчаар бедирлиг», «Делегей байланы-ның дугайында», чок болза «Бес-тиң чуртунда чү болуп турарың?» дөш оон-даа өске темаларга бесөдалары чорудуп турар. Улетирүү болгаш көдээ ажал-агыйны улам ыңай көзүдөр талазы-биле партиянык салган сорулгаларың чонга таңыштырары база-ла культура ажылдакчыларыңың сорулганы.

Уран-чүтү болгучү чүлө колхоз девискээринге оон, концерт үндүр-ер-биле кызыл-агыйнымай турар. Чартык чыл иштиңде колхоз төвүнге болгаш өске-даа черлерге 18 катан концерт үндүргөндөн ангыда кожамы Бай-Тайга районун «Мурнакчы» колхозка база барып концерт үндүргөн. Ылангыч Нур-зунуң сөөңге башкы Тойуңуң бижээн аялгалы улуз чедикшиңиниг болган. Ол мышкан район аныяк-тарының уран-чүтү көрдүдөниге белеткелтиң аныяктарының багы ол колхозтун аныяктарының багы өвес түңсөдө көргүскөни болгучү киржикчилериниң мергежиллици бедөөни көргүзүп турар.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Культура чырдымышкы албан черлериниң Бүгү-россий көрдүдөниге үдегерлиг киржир дөш клубтун кышкы белеткелни кыска хуусада эки шынарлыг дооскан. Клубтун кышкы оңдор мыкы бүртүк-биле белеткелтинген болгаш клуб чанында сөөртүп алдынган. Бөрүдөдө бирги чер дөш Хомушку Отугаш активтиң дузаны-биле көдээ клубту колхозчуларың дымганчы чериниң оңа мыкы, көдөниң ажылыңчилериниң ортуңга культура-массалыг ажылырың чорудар тала-зы-биле оң партия организациаңы-ның кол даярчы чери кымдыр тур-гузуп шыдаар дээрине чигиниң турбас.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

Көдээ клубтун ажылының чедикшиңиниң болуруңга көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери-биле харылдаа улуз ролду ойнаар. Колхозта партия организациаң (секретары Семис-оол) клуб ажылың дугайында Отугаштың өтөдүн чугаалашкан. Көдээ Совет болгаш колхоз баштаар чери клубтун ажылынга үргүлчү дузалажып, оңу удурутуп турар. Колхоз баштаар чери тускай эвенону туртуксаң, клубту шукатуралап, бүртүк-биле сеп-төз, а көдээ Совет 3 муң түңүт рубль-биле клубка азы-бүрү херек-сөдирин саткан.

КҮРҮНЕГЕ 2 МИЛЛИОН ПУДТАН ЭВЭЭШ ЭВЕС ТАРААНЫ БЕРЭЭЛ!

КҮРҮНЕГЕ ТАРАА БЕЛЕТКЭЭРИНИҢ ПЛАНЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗ БҮРҮЗҮ ДОЛДУР КҮҮСЕДИР

Чидириг чокка ажаап алырыңга

ЧОДУРА. (Телефон-биле). Бай-дың-бир ажалдык чедикшиңиниг болуру баш бурунгаар хынамчалык белеткелден болгаш организастыг удурулгалаң чугула хазаржыр. Колхозчу тараажыларың механизаторлар-биле деңиз күш-ажылының түңсөдүң Улуг-Хем районда «Чодура» колхозтун шөдөринде тараа муңуку кайы-дөш чылдардан чагай болган.

Дүжүтү чогуур өбүнде, чидириг чокка ажаап алыр, күрүнеге тараа белеткээрин долдуру харын ыракт ажыр күөсүдир дөш чарыш кижи бүртүзү улам соруку кирип турган. Колхоз баштаар чериниң даргазы ам Темір-оолдун редакцияга дым-натканы болза:

— Чакытың чай болганиңан бистиң тараавыстың быжылдай өрткөн чылдардан элөөн оройтоң. Оң сыманында бүртүк быжарын манавай, аңгылап ажаларың ажалың ар-газы-биле дүжүт алышымыңчы кирипкен бис. Лафеттиң 4 жаткалар-биле 620 гектар чедир кестир-ти турувута, өске тараалар база бышкан. Ам бистиң шөдөривисти беш «С-6» болгаш үш «С-4» комбайн аргегаттары дүжүтү шуут ажаап алырың база агаей берген.

Колхозтун хову турмазларыңдан районун тараа хүлээп алыр пунктунуңча чаа дүжүт чидүргөн авто-

машиналар улажып өгөлөөн. Колхозтун 4. Шагаан-Артының автоагро-спорт контораының 7 машиналары ажалдап турар. Сентябрь 2-ге чедир чүс ажал тонна тарааны кирипкен. Ол болза көш-ла хүнде тараа белеткээриниң планын 20 хуу чедирин-кен.

Күрүнеге тараа белеткээриниң планын сентябрың 10-га чедир күөсүдирин колхозчулар шийтчил-деп алган. Ол ышкан Төрөөң чуртка пландан ажыр 300 тоннадан өвөш өвөс тарааны белеткен бээр-ин база хүлээтин.

Колхозчу тараажыларың болгаш механизаторларың сөзү боттук ажал-херектен карышпас. Тараа культураларыңың 2160 ажал гектар шөдүң дүжүт гектардан өртумаа-биле 15 центнер, а 1568 гектар кызыл-тастың 20 центнер болуп турар. Ол колхоз дүжүдүн 22 ажал хүнеринде ажаап алырың планнап турар.

Күш-ажылың организастыг ба-гай өвөс, ажалдык бүдүңгүрү, өкө шынары дөш кижи бүртүзү чүтүл-дүг ажалдап турар. Колхозтун шынарында дерилде өрткөн чылдардан эки болган: 3 авточидүргүлөр, механизаторларың 2 клейтоңулар, зерноулук, зерношумка болгаш автодеңиз хандыртынган.

Тараа кезилдезинде мурнакчылар

БАЙ-ХААК. (Телефон-биле). Тап-ды районун «Найырал», Сталин аттыг көдээ ажал-агый артык-дериниң дүжүт ажаап алышымынга ажалдап турар механизаторлар тараа кезилдезиниң темпизин хүн бүрү дүргөдөй, кезилде комбайн-ларың болгаш жаткаларың бекчи бүдүрүкчүлүгүң чедип ап турар.

Сталин аттыг колхозта комбайнер Ураков «С-6» комбайн-биле 9 ажал хүнеринде 186 гектарын, комбайнер Андреев «С-6»-биле 7 ажал хүнеринде 116 гектарын, «Найырал» колхозта комбайнер Боровин «С-4»-биле 7 ажал хүнеринде 150 гектарын, комбайнер Ягоцев «С-4»-биле 9 ажал хүнеринде 134 гектарын, «Найырал» колхозта лафеттиг жатканың машинасың Төлөшев 4 ажал хүнеринде 100 гектарын кестирген. Ол ышкан машинист Харченко жатка-биле хүнде 15 гектарын кестирер турган, 26 гектар чедир кестирер турар.

Мал чөмчери белеткээриниң ажылынга бекчи көргүзүлгөң чедип алганы дөш СЭКИ Эрип районунуң болгаш райкүтүскөң-нүң кирип келгени ёзугаар мооп аланды мурнакчыларың область Хүндүлөл самбырамынга кирипкен.

«Нызыл сымлы» колхоз (даргазы эш Борбак-оол, парторганизациа секретары эш Баларчы) малга ситен белеткээриниң планын сентябрь 1-де 101 хуу, силос салырыңың планын 101 хуу күөсеткен.

«Чаа орук» колхоз (даргазы эш Дамчый, парторганизация секретары эш Догүй-оол) ситен планын 100,1 хуу, силос белеткээрин 103 хуу күөсеткен.

«Мөрөн» колхоз (даргазы эш Аймын-оол, парторганизация секретары эш Дамба) ситен белеткээрин 101 хуу, силос салырың 101,3 хуу күөсеткен.

«Коммунизмче орук» колхоз (даргазы эш Шожун, парторганизация секретары эш Сөди) мал чөмчө ам пландан ажыр белеткен турар.

«Өк» совхозун төп шанында

Часык хову ажалын агротехниктиг бөгөдөлөр ёзугаар чоруктаңып-дан «Өк» совхозтун шөдөринде тараа чагай гүтөн. Амгы үдө дүжүт ажаап алышымың тудуктеп турар.

Совхозтун төп шанында күш-ажылың организастыг эки турту-гунган. Кижи күжүн болгаш техни-каны чөп ажылгаар талазы-биле агроном Василий Головин эки ажалдап турар.

Ажаап алдынган тараадан чүтлө төп шанда беш сентябрь 1-ге чедир 325,7 центнер кызыл-тас, 498,8 центнер сула кирген. Арыл-лап кургактан тарааларың чидүргөн автомашиналар белеткел пункту-зунче түгүлчө чөк шужуп турар.

Ажылды мурнакчыларның деңчелиңге бедидер

ЧАДАНА. («Шының» мор.). Дүжүтү чогуур өбүнде, чидириг чокка ажаап алыр, күрүнеге тараа белеткээриниң планын долдуру харын ыракт ажыр күөсүдир дөш күш-ажыл Чөвөн-Хемчик районун шөдөринде кидип түлүк. Районун колхозтарың күрүнеге пландан ажыр 212 муң пул тараа белеткээрин хүлээткен. Олар сөзүн элөөн шылаар.

Сентябрь 3-ке чедир белеткел пунктуларыңды 249 тонна тараа хүлээп алдынган. Во талазы-биле «Коммунизмче орук»—71, «Ок-

тябрь 30 чылы»—55, «Былды таргачы»—39 тоннаны кирип, күрүнеге тараа салырыңың талазы-биле районун колхозтарың мурнап турар.

Мооп-биле кады Ленин аттыг колхоз мынчага чедир чүтлө 3,5 тоннаны саткан, а «Искра» биле «Октябрь 40 чылы» колхозтардан шуут кирибөр чорукту чөпсө деп санаар. Ажалдык темпизин мурнакчыларың денделеге бедидери не-геттиңип турар.

Ажаап алышыңның мурнакчылары болгаш күрүнеге тараа

Бий-Хем районун колхозтарыңда болгаш «Өк» совхозта тараа кезил-дези база күрүнеге тараа садарыңиз түлүк чоруп турар.

Колхозтар дүжүтүң аңгылап ажаап алышымыңда ажалдап турар механизаторлар дүжүтү дүргөн ажаап алыр дөш боттарының күжүн харамнамай мога-шымылг чокка ажалдап турарлар. Ленин аттыг колхозта тракторист Маады Чамың лафеттиг жатка-биле элечке-де 20—25 гектар тарааны, «Искра» колхозта Иван Кузьмин, Миха-ил Филиппов олар лафеттиг жатка-биле 3 хүн иштиңде 85 гектар тарааны кестирген.

Ажаап алышыңның баштайгы хүнеринде аңгылап ажаар депшил-деги арганы херекке албай, оңу чедип үнөлейип турган чорук сөөк-кү хүнерде узуруттайшың турар. Лафеттиг жаткалар болгаш эде-риттинген комбайнар тараа кезил-дезинче хүн бүрү немешип кирип турар.

Районда 3248 гектар тараа, өң иштиңде 2345 гектары аңгылап ажаар арга-биле кестинген.

Бий-Хемин тараажылары 100 ажал муң пул тарааны күрүне шыжжарымыңчы кирипкен. Ленин аттыг колхоз 93 тонна, «Искра» колхоз—58 тонна, «Өк» совхоз—48 тонна тарааны күрүнеге саткан.

Тарааны күрүнеге дужаап турары

Чаа-Хөл районун Ленин аттыг колхозунуң тараажылары дүжүт ажаап алышымың кидип-не дү-лүктөп турар. Район төвүнде тараа хүлээп алыр пунктуга тарааны ду-жаап кирип турар 17 кижи сөг-саттыг тускай бригада (бригадисти А. Лопсан) ажалдап турар. Чоокку хүнерге чедип ол пунктуга 63 тонна 142 кг кызыл-тас болгаш сула дужаатынган. Бригадада эштер Күдерек, Докпаш-оол, Туран-оол болгаш оон-даа өскелер тус-түс оңашкан ажалдарының нормазын 150—200 хуу күөсүдип келгендер.

ХОВУ БРИГАДАЗЫНЫҢ ШАҢЫНДА
«Бурунгаар» колхозтун Аймыр-дыда бирги хову бригадының төп

шанында тарааны арытпаар, курта-лы болгаш тараа хүлээп алыр пункту чөрдүр ажалдар кидип түлүктөөн. Кызыл-тасты болгаш ар-баймы 173 тоннаны арылгашып кургактан.

К. Комга, О. Лапка тараа арыт-лаар машина-бил

КИНО

„Чадаг тергечиниң өлгени“

«Чадаг тергечиниң өлгени» деп кино Италияның болгаш Испанияның украин чечен кино уюдуру чен кагымал алгаш, кылым үндүргөн. Кинонуң кол утказы болза бай амакта барган херөөжөн кичи университет башкызы кижиге мынакшый бергениң уламындан оларның амдыралыгы болган чорукту көргүсөң.

Экранга бир-ле дугаарында хоорой кыдым черде орукта чадаг тергедик кичи чоруп орда орукта өз черинге кончуп дүргөн чоруп орган чык машина дегип чадаг тергечини таварып басып, өлтүрүп каар. Чык машинаны чалаачылан чоран херөөжөн кичи болза, бай кичи калай Мариа Хоо, чанымда орган кичи өз херөөжөнгө мынашан университет башкызы Хуан болуп.

Оларның кичи тавартып каанын кым-лаа көрбөс. Мынангам өзү өз черден доп-доран дөп чорутуу дөш, шынал-ла тавартып каан кичинге канчыл-лаа хуза чедирбей ортан депшикенер.

Олар хоорайга чанып келеш, буттарың мынакшылдым-да, оң кичи тавартып каан чорунда өскө кижилерден чагырып улустан чагытыңың ужуражып чуртап турганын. Оларның амдыралыгы канчыл-лаа өскөрлүктөн болган. Мынашан-лаа үлүктөгөн буртуу оларга амыр дмшты бербей, кезеде көргүп чуртап турганын. Хуан университеттин анык, өк башкыларынын бирөөсү. Мынангам өз өлүп депшир ийликке чок болза дегип херөө блдиге берээ кара башкыдан чалгавас турган. Мариа Хоо кызуу сагалаан алгынын бай, чарам кичин, өз дмштыг чурталга, каас байлакка мыак. Озун илтканын чүдөнд-ла артык көрөт.

Шаз үе өрткөн турум үлүктөгөн херөө, буттарың салым дөш оларның көргө байдалы улам-ла келереп турган. Рафа деп кичиниң чугаалы, олар болуп көөргө дегип чадаг тергедик кичин өлүп тавартып кааныга оларны карзыл турганмы ажак шыкшап аларган. Шыныда болза Рафа өз чадаг тергечиниң өлгөниге оларның хамарылыгынын шуу билес, а өз кезже Хуан биле Мариа ийиниң чанымы иштинге олурганмы көргөн. Мынангам озуу Марияның аманга чугаалаар деп коргуду турган, олардан акша алырын бодал турган.

Ону демги ийин соора блдик алган хей черге эми өртөп коргун турганын. Мынашан-лаа соода Ра-

фа чадаг-тергечиниң өлгөниг дугайында чуну-лаа билес дээр блдиге берген болган оларның өз буртууд көм-көсөн билер кичи шынында-ла чок болганмыга Мариа Хоо амыр, аманга хунизөөн-ия-лаа, улустан хоп чугаалы-ла тоовайн амыр дмш чуртап турган болган ашаа Мыгаль даштыкы чуртарже аян-чорүс кылымды деп санап үндүрөгө өөрүшкүлү-биле хулзөп алган. Мынашан-лаа Мариа Хоо ам Хуандан сестип турар апарган. Чүгө дээрсе Хуаның сөөлү үдө шиттирилген алган, Мариага чугааланы болза мында көм-буруу үлүктөгөн, ону чагырып, сетки-сагыш азымыга таваржып, түтөп чорур орунга чогур черге барган, чадаг тергечиниң өлгөниг дугайында буртууун буттары минип чугаалаан, чогур шитиеледи бажыга каш-лаа чыл болза олурду өрттиргеш, оң соода алгымы-биле тагыш амыр кады чуртаалам дөш.

Хуаның кадай болурун Мариа кашан-лаа күзөпү турган. Шыны дөш кара-башкыга кирип, оң соода бай эвес бажы элен олурар мындп план Мариага чок турган.

Мыгаль биле Марияның даштыкы чуртче үтүп чоруптарың хуну-ле мынашан ийи кичиниң (Мариа биле Хуанын) сөөлү ужуражышканы болган. Ол ужуражышканы мурунда дегип чадаг тергечини өлүп таварып чориге болган. Мынангам буртуу болу барып минер дээрин Хуан шуу шиттирилген алган. Мынашанга Мариа мынашан. Ийнээ дегип-ле кишиказы муун алган, чөдө берген Хуан машинадан үне береш туруп турда Мариа херөгөн машинанын Хуанге улаандыр манайлыг, ону төмө бастырып каапкан, ам шагын көөргө даштыкы чуртче чоруптар шагы чокшудай берген. Машинанын бир шакта 120 км ажыр манайлыг чорашам чам мээд аас-кежиин бүрүп каандыгыңан, чадаг тергечи дугайында билер кичи чөк деп амырлар хоп орда, көүрүткө чадаг тергедик кичи көстү конуп кээрсе машинанын рули биче-ле эн чөк туза каартарге машина көүрүткө чүлү берген. Ол бурундуу арамында өлгөн Мариа көстүп чыдар. Ийне мынашан доостур.

Буттарың арыг мынакшыл-биле эвес, акша-монгөнгө чагырып буржуаз чүдө моральдыг бир дөшөр кичинде көүрүтүп турар. Мынашан Мариянын ролон ойнаа Люция Бозе болган Рафаның ролон ойноган Карлос Сасаовайла бүтүрөлдиг ойноаныр.

А. КЫРГЫС.

Редактор Н. С. ШОИГУ.

ККП-нин Төп Комитединге СЭКП ТК-ның белээ

ПЕКИН. (СЭТА). Эртеңкиң коммунистың үндөйлөкшын Кара Марштын амдыралык болгаш ажал-чорудугаы чугаалап турар «Улуг амдыралды арзынары» деп документалды совет фильмин Кыдаттың Коммунистың партиянын Төп Комитединге СССР-ниң КВР-да херестерине түр бүтүрөгүргөн С. Ф. Антонов дам-

чылып берген, ол фильм Совет Эвилениниң Коммунистың партиянын Төп Комитединге белээ болуп.

Кыдаттың Коммунистың партиянын ТК-ынын секретариатынын кежигүтү Вон Цзы-сянь фильмин хулзөп ал тургаш, ол белээ дугайында СЭКП ТК-га чурестин ханымындан четиргенин өлөтөгөн.

Кыдаттын энергетикаының хөгжүлдөзи

ПЕКИН. (СЭТА). Гидроэнергетик туудугу темирлери Кыдатта хүн бүрдө өсүп турар. Коммунистың партия болгаш улустуң чааа чуртту индустриализациянын айтырлары шиттирелешкан, чуртту бажы индустриалдыг суурун тургузарыңың чууга ыгелелени болуп электрификацеге улу кичөөгөйи салып турар.

Хуанхэ хемини өрктөрине туудугу дааш-шимеин чангыс хулда совсалай турар, мында болза республикада өн-не улуг ийи гидростанциялары түдүп турар. Оларның ийни күчүзү 2 миллион киловатт ажыг болуп.

Гирин жомунун девискээрине Сунгари хемини баштарында Лун-ванманонч болгаш Сяошуншын гидроэлектростанцияларыңың туудуга белетке чоруп турар, оларның ийни күчүзү 1 миллион киловатт ажыг. Ам турар Фыманың ГЭС-биле кады олар Соңу-Чөөн

Кыдатта чангыс аз энергетиктиг система болуп.

Фуцзянь жомунуң Цзянци хемде гидроэлектростанция баштайгы күжүн 1960 чылда бөөр. Оң күчүзү 1200 муң киловатт болуп. Ол чаа ГЭС болза Фуцзяньны болгаш бүгү Чөөн Кыдаттагы үлстүрүн чык өрктөгип электри күжү-биле хандылар.

Хуанхэ жомуда баштайгы улуг ГЭС-ти түдүп турар. Мынаа, Чянци хемини өрктөгө 435 муң киловатт күчүдү гидроэлектростанциянын бажымы улавас туруп келир. План бугаар амырга, Чянциниң электростанцияныга үндөйлөктөгөн, ашаа бүдүн үлстүр району өсүп келир.

Улуг ГЭС-тер-биле кады, чөпкүн күжү-биле улуг өвөс гидроэлектростанцияларын туудугу бажы дүргөн-биле хөгжүдүп турар. Чянци-де, Юньнань жомуда мындагы азымың 1500 ажыг ГЭС-терин шагда-ла түдүп тургусулаа.

Д. Хаммаршельдиниң Каирде барганы

КАИР. (СЭТА). КНО-нуң чингисе секретары Д. Хаммаршель сентябрь 3-те өртөн Каирде чөдө берген. Ливандан болгаш Норландияда даштык шериглери үндүрөп дугайында КНО-нуң Ког Ассамблеяны резолюцияны күтөсидир дугайында айтырымы чугаалажып көөртү-биле Хаммаршель Баттышкан Араб Республикада чөдип келген деп «Ал-Ахрам» солуң бжип турар.

Солуңун демделеп турары: «Ливанны болгаш Норландиям ажалып турар даштык шериглер Ортааки Чөөн чүктүк бүгү районуна кыжынгы тургузуп турар. Ол районуң чурттары даштык тергидешкенден хостаттыган турар журууг. Ол чурттарың улустары буттарыңың иштики херектеринге өскөнүң колгаарышканымы болдур-бастар».

Тайванны АКШ кезеде эжелээр бодап турар

ПЕКИН. (СЭТА). Сяньхуа агентилдин дмшкыдып турарың бугаар амырга, АКШ-тың шериг министр Брайер болгаш АКШ-тың Оожум океанда кургак чер шериниң командылакчымы Уайт олар сентябрь 1-де Тайбөйдө чорукшанар. Уайт болза Тайбөйдө Гонолууже, а Брайер болза Гонконгту дамчытыр Сайгонче болгаш Бангкокче чорукшан.

Тайванга чоруп турганынын үеинде Брайер биле Уайт олар Тайвань районуна АКШ-тың чөпөкөти күштерини командылакчымы Сюм-биле, Тайванга дууламачы көөртүрө талаам-биле болуп америк чөүлөкчилерниң улуугуңуу Доан-биле база Тайванга америк «элчин» Друкрит-биле шериг айтырларынын дугайында чугаалажышканын кылган. Олар болза Чан Кайши-биле үш сагап ужурашкан, чан-

кайшчы армияны 19-ку дивизионга чораш болгаш чанкайшчы офицерлерниң бажы солдаттарыны мурунга чүве чугаалагылап турганын.

Тайбөйдө чоругурунчу мурунда болгаш Гонконгга чөдө берген корреспонденттер-биле кылган бөсөддддларыга Брайер болза, Кыдаттын девискээри Тайвань ортудукту америк империализмин мурунку хөлөөр эжелээр бодап турарымы болгаш чанкайшчы шериглериңиң ажал-чөдү чоругуруну кылг улустан хостарыныга мөндөк кылмыры бодал турарын мят чөгү-биле меделеп турган. Тайвандан чоругурунчу мурунда Брайерниң меделээни: «Тайвань дугайы чүд дөө болза АКШ оортан чангыс базам-ла аткаарлаас, оортан ойталаас-даа, оон үшмөс-даа».

Алжирде тулчуушкуннар

ПАРИЖ. (СЭТА). Ужар-чүтлө детиттерген француз шериглериң болгаш алжир национал-хосталга армиянын отрядтарынын аразымы чөпөкөтиг тулчуушкуннар Оран департаментиниң девискээрине үш хүнер ургулчузюниниң дугайың Парижтиң парламенты дмшкыдып турар. Француз командылак чериниң сан медалерин бармылаан амырга, алжир национал-хосталга армияны ол тулчуушкуннарга 130 кичиниң өлүртүп болгаш түттүрүп

когаран болуп турар. Француз шериглериң чидиргериңиң дугайың дмшкыдып турар.

«Пари журнал» солуңуң медалеринде амырга, француз өрөг-чагыргалар Алжирниң Коммунистың партияның үш кезигүнерини түдүп коругдана.

Моң-биле холбаштыр Метрополида чуртап турар алжир национал хаматыларынын истеп-сүрөри күштелген.

Центральбилдин фотоу.

Гамбургка (Германиянын Федеративтг Республикасы) Гамбург болгаш Кля университеттерине өөренип турган араб студентлерины чыскаалы болган. Олар Чоокку болгаш Ортааки Чөөн чүктө англи-америк агрессивны соксидир дугайында кыйгырылгы транспорттарыны тулдуп алган чоруп турганын.

Чурукта: Чыскаалды үеинде.

КУДР-да үлетпүр тудуу

ПХЕНЬЯН. (СЭТА). Электротилдик холаның чөдө, үенсиг металлдар чөдө, кадице цехи, металл-литатик цехиңиң каабортуңа цехи болгаш өскө-лаа туудугары Нампходо өлүг металлдар заводга сентябрь 3-те ажылаага килрген. Ол туудугары Совет Эвилениниң дууламачымы-биле түткү-биле болгаш өң чаа чөпөгөлдөр-биле дериттген. Алыгызынын болгаш өң чаа чөпөгөлдөр-биле дериттегенин түндөйлөгө цехи чылда сөс тонна берип тур-

ганынын орунга 33 тонна металл болуп.

КУДР-да өн-не улуг болуп турар аспирин заводунуң туудуң румын түсүй өртөннлериңиң дууламачымы-биле түдүп дооскан, ол завод чылда 25 тонна аспирини бөөр болуп. Ол заводту ажылаага килргени-биле холбаштыр чурт болза аспирин талаам-биле хергеалени болу бүртүң-биле хандырттыр. Моон мурунда аспирини дашкаартан кирип ап турган.

Атомнуг энергияны тайбың сорулгага ажыглаар талазы-биле делегейниң ийги конференцияны ажиттыганы

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Атомнуг энергияны тайбың сорулгага ажыглаар талазы-биле делегейиң ийги конференцияны сентябрь 1-де Женевада нацилар ордунда ажиттыгана.

Конференциянын баштайгы хурамы сураган француз өрктөген профессор Ф. Перонниң даргалашканы-биле өгөлөөн. Чылганнарта эба-

йыр чедирип, Швейцар конфедерациянын президентини Т. Холенштейн, КНО-нуң чингисе секретары Д. Хаммаршель, атомнуг энергия талазы-биле Делегей агентилдиниң кол директору С. Буа, кадык маггаламын айтырларының талазы-биле Бүгү делегей организацияның кол директору Г. М. Бандау чүве чугаалааныр.

Алжирде тулчуушкуннар

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентилдиниң дмшкызынын бугаар амырга, августун 27-де болгаш 28-те Седутун районуна (Алжун

сектору) Француз шериглер самолеттарга детиттериң алган, алжир национал-хосталга армияныга улуг дайны чорудугаларын кылган.

Атомнуг энергияны тайбың сорулгага ажыглаар талазы-биле делегейиң ийги конфэрэнциязы

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Атомнуг энергияны тайбың сорулгага ажыглаар талазы-биле делегейиң ийги конференциянын сентябрь 3-теги өрктөгөн пленарны хурамында бир дугаарында америк өрктөген доктор У. Либби чүве чугаалаан. Медицинага, көдө ажылаагы, алыгы ветеринария болгаш агрономияга изотоптарны АКШ-га ажыглап турарының дугайың ол чугаалаан.

муң-муң албан черлери болгаш он-он муң кижилер ажылап турар. Оларны ажылап турарының талазымы кааба болгаш аны бүрү. Мынашан, кара металлургияда, нефть үлетпүрүнде, биологияда радиоактивтг изотоптарны ажылап турарының түндөлдериң илеткеде турдугайы-биле чугаалап турар.

Идролг шпичилелдери химикти технологияга ажылаарының чуугаалы академик Топчөв ошала демделгөн.

Биология талазы-биле шпичилелдерге, алыгы үштүргө физиологияны, дириг амытанарыны биохимияны радиоактивтг изотоптарны ажылаанынын улуг чөдөдишкенириңиң дугайың илеткеде дмшкыдып турар. Фосфорнуң болгаш кальцийниң изотоптарын дууламачымы-биле совет өрктөгендер болза бүдүмелдериңиң катаптаашканымы артылп хөгжүртүңү чорудугалары болгаш сут хөөлбөктериниң биология талазы-биле продуктуул чоругуун дугу бугаар болуп болууштарыны өөренип шпичилелдөөн. Сут хөөлбөктерин батышкан организм-минералдыг чөмшчидериңиң системаны Сонгу Кавказтын болгаш Прибалтиканы азын каш балык ажы-агыйларының практикасында өлөтөгөн. Ол систем болза сут хөөлбөктериниң продуктулуун 5 болгаш он-лаа хөй катап көүдөндөр арганы берген.

Чамдык азырлары эмнеэриңге

радиоактивтг изотоптарның ролюн дугайында илеткеди анган өртүрүмү Э. Ночин конференцияны илеткөөн. Финляндиянын үлетпүрүне демделгениң атомнуг энергияны ажылап турарының дугайында фин өрктөгендер В. Луото биле Э. Роткирхтг илеткениң конференцияга база дмшкыдып.

ССРЭ-ниң Эртеңер академиянының корреспондент кежигүтү В. С. Емельяновтуң даргалашканы-биле болуп өрткөн хундусу планарлыг хураага идролг энергияны электрөөргөниң бүдүрүгөни хамарышлас сорулгага ажылаарының холбаштырган илеткедери дмшкыдып. Совет өрктөгендер бөтөма талазы-биле «Ленин» деп атомнуг ледоколдуң дугайында илеткеди килрген, ол илеткеди конференцияның өтөдөн-не узуу-биле сонугурган турган.

Реакторнуң илеткеди эонынын катан олавын тургаш, элөөн каш чыдарымы дүргүндө «Ленин» деп ледокол экиндирип чоруп болуп дээрин ол илеткеди кылган академик А. П. Александров демделгөн. Ол дээрге делегейде өң-не күчүзүг ледокол болуп—оң түрбө-электриг шпичилелдиниң күчүзү 44 муң азг күштүг. Бир тонна сут денкилден болгаш каабааның бир метриге хамарыштыр энергия чөпөгөленишкениниң талазы-биле амырга, ол ледокол болза, ам туруп турар бугу-ле ледоколдардан, оң иштиде америк «Леттерден» ажып күштүг болуп турар. Ледокол «Ленин» болза амы үеңиң ледоколларынын кылмы турарыңга болаарга, улам аар доштарыны чара чүктүң шыдаар.

Сонгу далай орту-биле суднолар оруу ажыларыга болгаш Арктикага шпичилел экиндирилелдериң чорудуларыңа «Ленин» ледоколду ажылаар дээрин илеткелчи уламчыл чугаалаан. Ол эң улуг көрө-баз болза дош чок 30 метр хире орукту ажымы берип шыдаар болгаш ийи метр ажыг кылмы тон-биле удукте чөккө чоруп болуп.

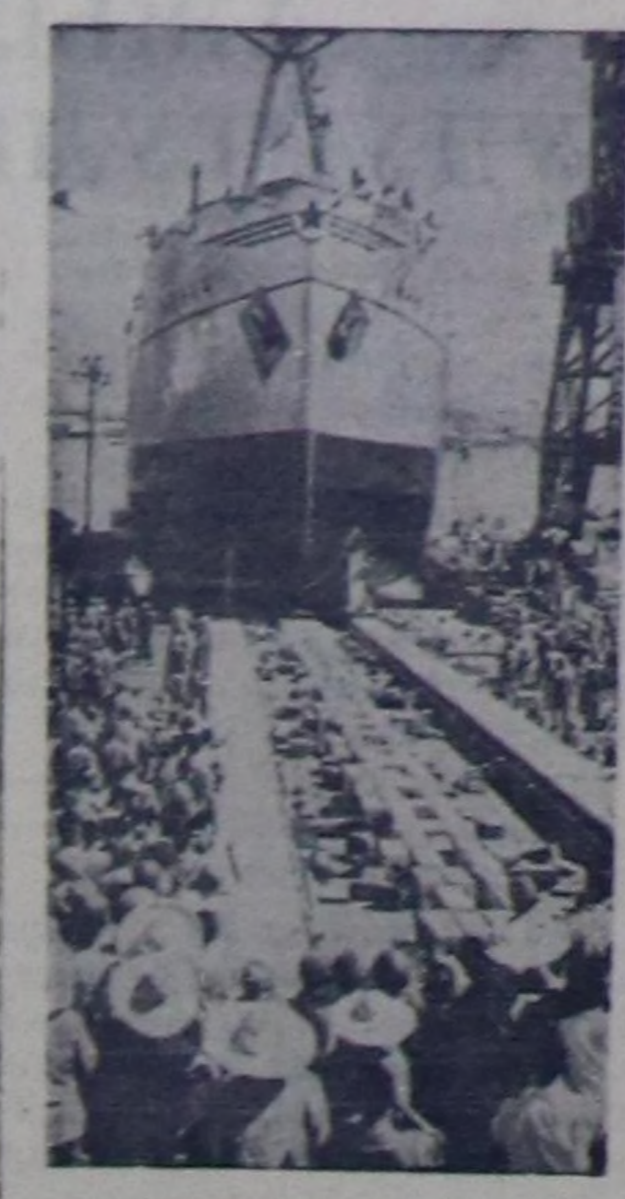
Делаккода атомнуг үш реакторну таарыштыр тургузуп турар, олар өң-не илеткеди, айным чөк болгаш ажылаарыңа өлүг, ажылаарыңга бөдүүн болуп турар. Ол реакторларын бирөөн—ураулар болуп. Реакторларың бирөөн ажылааган үне бөөр болза, кураулар реакторнуң күжү-биле судно боудунуң дүргө чоругуун база күчүзү шыкшынас, а өз чорук судноларга орук ажымы бөөриге улул чугула.

Радиоактивтг херекденишкенириңни аймылыңдан сут, демир, аар бетон каыттардан кылмыңган илеткеди биологтук камаала камадал турар. Тургузудан үш метр черге бөин радиоактивтг херекденишкениниң саыздары оң туруп болуп кемчөлдүнөн ашпай турар. Команданың чуртап турар өрөгөлөриңе оон саыздары мырыдай чок болуп.

Далай суунуң радиацияның денкилиниң бөий бөөр чоругундан аймыл чок чорук буртүң-биле хандырттыган. Суднода камагалдык оон өскө-лаа хөй чүддериңи тургускан.

Конференцияның физика секциязы, реакторлар секциязы, чиг-эт болгаш металлургия секциязы, изотоптар ажылаарының секциязы ажыдарың өгөлөөн

М. ПАНШИН.

Кыдат Улус Республика. Шанхайга «Мир 28» деп чаа суг кораблыни сүткө салып килрген. Ол хире улуунуң суднону 18 ай иштиде кылмып турган болза, оңу 83 хүн иштиде кылмып тургускан. Фото Цзао Син-хуанын. (Сяньхуа агентилдиги).

Америк шериглери Ливандан саат чок үндүрөр дээш

БЕЙРУТ. (СЭТА). «Телеграф» солуңунуң дмшкыдып турарың бугаар амырга, Ливаның чаа президентиз Шехаб АКШ-тың Ливанда элчин Максимильту болгаш америк кургак чер шериглериңиң командылакчымы генерал Адамсга үлзөп алган болгаш америк шериглериңиң Ливандан үндүрериг өгөлөй олардан көтөгөн.

Ливанда байдал

БЕЙРУТ. (СЭТА). Эрткен конуңтарда Бейруттуң хөй-хөй районуныга уду-дедир аткылажышканы нар бажы дагып өгөлөөн. Парлааган мөдөлдериң бугаар амырга, чааа шериглериңиң болгаш тура-халдышканының аразыга таварлажышканын Беканымы уунда база дагып өгөлөй берген.

«Ол таварлажышканынар армияны болгаш тура-халдышканының аразыга ажэвөкөилгени халдыштырар, бөдүңү эрге-душалагына килер болгаш бөдүңү соругаалары күдөсидир талазы-биле чаа президентге шактыктар дөш күтүп кылган» деп «Телеграф» солуң бжип.

Ол өңчүк-чөгөөлди үлгөдидилерни ливан оппозицияны удурутучулары буруу шаккан болгаш анык аныктыг өңчүк-чөгөлдөри моон сонгаар болдурбазы чачак шериглериңиң командылак черинден көтөгөн деп ол солуң дмшкыдып.

Ливанда америк шериглер чаа черлери эжелеп ап турар

БЕЙРУТ. (СЭТА). Ливан солуңнарыны дмшкыдып турарың бугаар амырга, сөөлү хүнерде Ливанда америк командылак бөдүңү шериг кезектери таарыштыр тургузуп, чуртта стратегия таламы-биле чугула элөөн каш черлери эжелеп алган.

Америк шериглер мынагы Санир деп дагыл черлерде бөдөк черлери эжелөөн болгаш оларга туудугар кылмып турар. Америкачылар Ливаның хөй-хөй да районунарыңа вертоллеттар хонар шөлдери дерип алган, ол вертоллеттар ливан девискээриңи кыры-биле удуушкуну уругучу кылмып турар.

Сөөлү хүнерде тура-халдыкчыларның халууда турар девискээрлериңиң кыры-биле америк шериг самолеттарыны удуушкуну уругучу деп турар апарган. Америк танк бөкөтери оруктарын дугаагылап алган болгаш тура-халдыкчыларның халууда турар районнары догалдыр дүң-хүңүң хайгааралы тургусыя.

ГДР-ге удур өңчүк-чөгөздөр

БЕРЛИН. (СЭТА). АДН агентилдиниң дмшкыдып турарың бугаар амырга, ГДР-ниң агаар кылгыарын америк болгаш барымы-теран самолеттар үрөөр чоруктар сөөлү недельдерде болуп турар. Августун дүргүндө 11 мындагы үрөөшкенин болган.

Барымы-терман кызыгаар камадалының чөпөкөтиг кезектери ГДР-биле кызыгаарың чоотунга тактиктиг өрөгөлдөрүни калмы, мынчан ГДР-ниң девискээриңи уунче өт ажыттылап, кызыгаарыны таңкымы албанынын боолап тургузалаан.

Помидор

Помидор алы томат баштай-ла Перу деп черге тывалган (Мурнуу Америка). Битиң чуртувука ол ногааны баштай Крымга болгаш Грузияга өстүрүп өгөлөөн. Амы үдө помидорнуң 200 ажыг сорттары санаттынын турар. Чаагай алданыннан аңгыда, өз ногаала «А», «В», «С» деп дууламгы витаминер хөй.

«С» витамини чүгө помидорда эвөс, харын оортан белеттеэн чөм алмаанда база бар болуп. Чижээ, демир шап илтинге консервльөөн томатка 50 миллиграммы, амыкка денкилден сактан томатка 30 миллиграммы кире витамин турар. «С» витамин томат пюрө деп чөмө болгаш томат суунга кевөөр камагалтылар. Кижиге хонукта ол витаминиң 50 миллиграммы чуугула болуп. Томатта бес каттыжымышымынары хөй, ол чорук кижиниң халымың кезектериңи тургуштуунарыга чугула. Томатта чигир база бар, оң кемчөлдү бжыгыт үеинде агаарның байдалыңдан хамаржыр. Бышыла (ногаан) чиг турза сывыдан адыргаш бжыгырганыңа дөмөйлөргө сыпка тура бышыкан томатта чөм чок болуп шымыра өтүрүшкениңден 2 катап бөий.

Помидорда шавель (иңек кулаа) деп калтын хөй кислотаны бар деп өртөмдөннөр мурунда мынчаар бодал, мынчаган чүстөра аары кижилер ону чигре хоралыг деп санап турган. Сөөлү шпичилелдер болза томатта шавельниң чүгө чыды барып шыкытылган, мынчаган ону чүстөра, баары аары, хан бажымыңмың удаткан, хан-дамырлары араан кижилер чөмө хергеап болуп.

Тыва баштың Санитар-чырыдышкын бажымы.

Чоокку хүнерде областың киноэкраннарында

«Баштайгы ынанышылдың ыры» деп кинону көрүнер.

РЕДАКЦИНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шеткыкын кудумчуз, бажы № 3. ТЕЛЕФОНАРЫ: редакторун 3—62, редакторун оралакчынын, иштики информация килдөөниң 3—88, харысалагы секретарының, кулыгура болгаш амдыраг кылдызын 4—98, партиза амдыраг, пропанда, үлстүр болгаш транспорт, көдө ажыла-агы килдестериңиң 3—68, Кудумчура өрөгөлөкшө киногографиясы